

Rydals Kraftstation 2 (2)

All kontrollutrustning har bytts ut och sitter i modernare plåtskåp. En stor kontrolltavla av marmor är dock bevarad i maskinhallen. Ett högspänningsställverk finns i byggnadens östra del.

Lite historik:

Rydals kraftverk uppfördes 1914-1916. Byggherre var bomullsspinneriet Rydahls Manufaktur AB, som grundades 1853 av förläggaren Sven Erikson. Detta bomullsspinneri etablerades för att Sven Erikson – som redan 1834 hade startat landets första mekaniska bomullsväveri i Rydboholm cirka 1,5 mil nordost om Rydal – ville göra sitt väveri oberoende av importerat bomullsgarn. Det var Viskans vattenfall vid Ryds förläggargård som bestämde platsen för fabriken läge. Redan år 1854 kunde spinneriet i Rydal leverera spunnet bomullsgarn till Rydboholmsfabriken. Rydahls Manufaktur AB expanderade och ett brukssamhälle växte upp. Ursprungligen drevs maskinerna av ett engelsktillverkat vattenhjul. Detta var placerat inne i själva spinneriet och en vattenkanal gick genom hela byggnaden. På 1860-talet installerades istället en ångmaskin och vattenturbiner.

Fabriksbyggnadens lokaler försågs med elektrisk belysning 1882-1884. När den elektriska belysningen installerades 1882 skrevs svensk teknikhistoria. Dels var det första gången som elektriskt ljus användes som belysning inomhus, dels var det en nyhet att elen kom från en dynamomaskin som var direkt kopplad till fabriken turbin i Viskan.

Foto Glenn Murberg 20120718

Rydals nuvarande kraftverk stod alltså färdigt 1916. När det byggdes placerades det vid ett nyanlagt vattenintag. Kraftverket byggdes om 1927-1928 efter en svår översvämning i Viskan. Då byttes även hela maskinutrustningen ut. Kraftverket i Rydal övertogs av Viskan Kraft AB 1974. Samma år köpte Statens Vattenfallsverk (nuvarande Vattenfall AB) alla aktier i Viskans Kraft AB. Kraftverket har under årens lopp genomgått successiva moderniseringar. Styr-, regler- och kontrollutrustning är modern och intagsgallret rensas maskinellt. På 1960-talet började Rydahls Manufaktur AB varsla personal och därefter hämtade sig aldrig spinneriet från lågkonjunktur. Bolaget gick i konkurs 1984. Produktionen fortsatte dock i mindre skala och under annan form fram till 2004. År 1985 började Marks kommun etablera ett för Sverige unikt museiprojekt i Rydal, med ett "arbetande textilmuseum". Visningar för allmänheten av spinneriets produktionsmiljö är ryggraden i museiverksamheten.